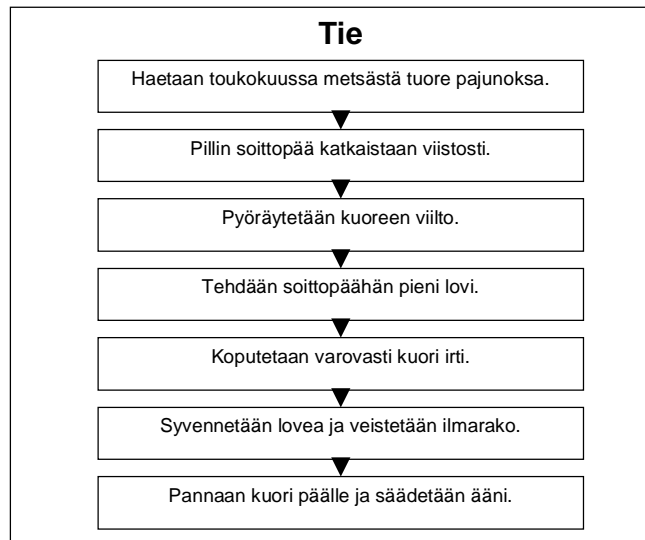

Erilaisten suunnittelumallien käyttö päivähoidossa

Vuonna 2007 eheyttävissä praktikumissa opiskelijat saivat tehtäväkseen kuvata erilaisten suunnittelumallien käyttöä päivähoidossa. Seuraavassa on kooste erilaisista käyttötavoista. Malleja on neljä. Ensinnäkin kuvataan malli ja sen jälkeen on listattu kuvaukset, joissa mallia on sovellettu. Toivottavasti tämä kooste antaa konkreettista apua varhaiskasvatuksen suunnittelutyöhön.

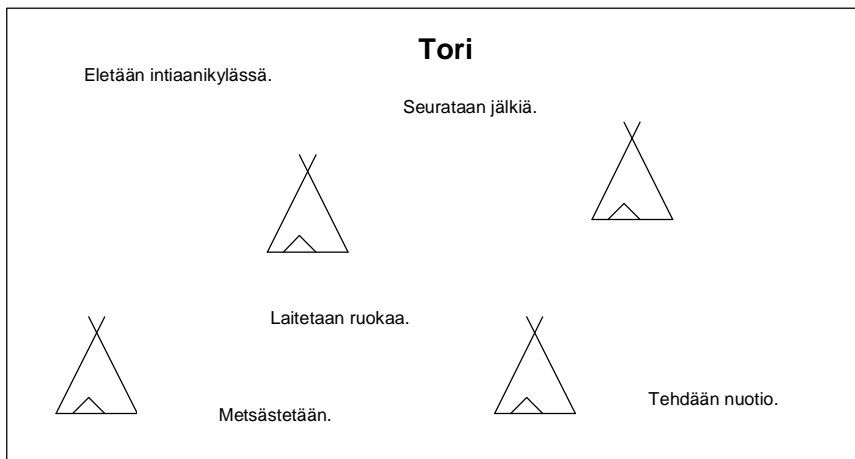
Tie-mallin arvioinnissa on tärkeää, että toiminta toteutuu suunnitellulla tavalla. Jos lasten kanssa tehdään pajupilli, on noudatettava tarkasti materiaalin vaatimuksia ja tehtävä oikeat asiat oikeassa järjestyksessä, sillä muuten pajupilli ei soi. Myös puukon käyttö vaatii harkintaa. Pajupillin tekoa voi kuvata Tie-mallilla, ja mallia voi myös käyttää taitojen oppimiseen vaihe vaiheelta. Tie-malli sopii käytettäväksi, kun on olemassa oikea tapa tehdä jotakin tai tietää asioita, jolloin asiat voidaan jakaa osiin ja valmistaa pala palalta. Suunnitelmaa toteutettaessa pyritään tekemään suunnitelmasta tien kaltainen. Reitti suunnitellaan tarkasti ja asiat tehdään tietyssä järjestyksessä. Jo lähdettäessä tiedetään, mikä perillä odottaa. Perille pääsemiseksi tarvitaan oudolla tiellä hyvä kartta. Käytännössä työskentely tapahtuu siten, että käsiteltävä teema asetetaan aikajanelle: tehdään suunnitelma siitä, mitä tapahtuu ja milloin. Jos suunnitelma tehdään ryhmässä, voidaan toimia niin, että

kerätään teemaan liittyviä tärkeitä asioita lapuille ja pyritään sen jälkeen asettamaan niitä ajallisesti toinen toisensa perään. Tärkeitä asioita joudutaan tässä vaiheessa usein muokkaamaan. Mallia voi soveltaa yhtä hyvin lasten kuin aikuistenkin kanssa.

Ohjaajien ja opiskelijoiden kuvaamia sovelluksia:

- Askartelu (mustan kissan ompelu)
- Askartelut ja tekstiilityöt, kuten mustan kissan ompelu
- Esim. hyppynarun hyppääminen, vohvelityön virkkaus, pyörällä ajo, lopputulos tiedetään! Rytmien oppiminen, uiminen. Perushoito: esim. lusikalla itse syöminen. Pukeutumistaidot vaativat harjoitusta. Aikuinen tiukasti ohjaajana.
- Esim. juhlien järjestäminen
- Esim. laulun opettelu: Toistetaan pieni pätkä kerrallaan kuullun mukaan > sitten taputetaan rytmi käsillä > tömistetään rytmi jaloilla > lauletaan yhdessä pienissä osissa > soitetaan rytmisoittimilla opettajan laulaessa > soitetaan rytmisoittimilla itsekin laulaen > leikitään lauluun kuuluva leikki opettajan esimerkin mukaan opettajan laulaessa > leikitään laululeikki itsekin laulaen.
- Esiopetustilanteissa, soitinten käsittely oikealla tavalla, erilaiset työkasvatustilanteet esim. leipominen. Liikuntataitojen opettaminen esim. hiiho, pallon käsittely jne.
- Hyvä yksittäisen hetken suunnitteluun. Esimerkiksi leipominen (työkasvatus), jossa työvaiheet seuraavat toisiaan tietyssä järjestyksessä ja pyritään tiettyyn lopputulokseen. Eksakti. kaikilla samanlainen tai lähes samanlainen lopputulos.
- Isänpäivän kortti, 4 er vaihetta + paperinteko jossa eri vaiheet. Valmis malli. Käpytonntu, huovutus.
- Isänpäiväkortti (paperi, isän kuva, kertomus, kirjoittaminen)
- Leipominen jos taikina tehdään lasten näkyvillä. Kankaanpainanta. Käsityö: tupsun tekeminen. Mallintaminen.
- Malliaskarteluissa, jos lopputuloksesta pitää tulla tietyn/halutunlainen
- Monet askartelut, pienten ryhmässä usein vähemmän vaiheita ja välineetkin annetaan lapselle vaiheittain, toiminta ohjataan vaihe kerrallaan.
- Projekti joka tehdään vaiheittain: esim. isänpäiväkortit ja lahjat.
- Retkelle lähtiessä. Päämäärä tiedossa ja tarkka suunnitelma on syytä tehdä etukäteen.
- Sopii esim. Metsämörri-retken tyyppiseen luontoretkeen, haetaan metsästä pajunkissoja, josta tehdään virpomisvitsa pääsiäisenä.

- Taitojen opettamiseen hyvä. Myös erityisoppilaiden kanssa erilaisten taitojen ja tilanteiden opiskelussa (hyppynaru, lusikalla syöminen). Ei toimi esim. kuvaamataidossa, koska siinä ei määriteltyä lopputulosta.
- Tämä malli ei ole käytössä kovinkaan usein.
- Ympäristö- ja luontokasvatus. Kuukauden eläin: Siili. Tutkitaan luontokirjoista esim. valokuvista siiliä eläimenä, tehdään mind map hankittujen tietojen perusteella, tutkitaan ja pohditaan erityisesti siilin piikkejä (mitä hyötyä siilille on niistä, paljonko niitä on, mihin siili niitä käyttää jne.) metsäretkellä tutkitaan siilin mahdollisia olinpaikkoja, kerätään havunneulasia, askarrellaan esiopetuksessa oma siili, tehdään tarina, vanhemmille esillä työt.
- Askartelu esim. mallin mukainen pupu.
- Askartelussa käytimme tie mallia kirjanmerkissä, piparien leivonta.
- Askartelutuokioita.
- Esim. joulupiparien leipominen lasten kanssa. Välineiden hankkiminen > taikinan valmistus/sulattaminen > jaetaan lapsille sopivat palat > lapset kaulivat taikinan > tekevät muoteilla pipareita > nostetaan pellille ja uuniin > syödään ja nautitaan! Piparit täytyy valmistaa tietyn ohjeen mukaan.
- Isompien lasten kanssa tämä on hyvä kun tarvitaan pitkäjänteistä työskentelyä.
- Jouluskartelu: ensin piirretään tonttu, jonka jälkeen leikataan, sitten vasta koristellaan > seinälle esille.
- Juuri kädentaidoissa ja esim. esikouluopetuksessa tiemalli sopisi. Toiminnalla on oltava selkeä päämäärä, esim. äidinkiessä H-kirjaimen oppiminen ja oikeinkirjoitus.
- Juuri sellainen projektiluontoinen askare, jota tehdään vaihteittain. Voisin suunnitella joululahjojen teon tiemallin mukaisesti.
- Kirjanmerkin tekeminen, pipareiden leipominen
- Käsityöt (tonttu). Askartelut (soittimen teko).
- Laulun opettaminen, polkupyörällä ajo, uimakoulussa uinnin opettaminen. Voi toteuttaa hyvin perushoidossa.
- Marmorikuulamaalaus.
- Pesän rakentaminen. Pohjustus, suunnitelma, materiaalin hankinta, toteutus, lopputulos.
- Pyrittäessä ennalta määrättyyn lopputulokseen esim. leivonta tai jotkin askartelut. Hyvä uutta aihetta kokeillessa (itselle vieras asia ja kaipaa selkeitä ohjeita). Hyvä uuden vieraan lapsiryhmän kanssa.
- Rahistimen rakennus, eri vaiheet ja lopputulos tiedossa.
- Tekninen käsityö. Askarrellaan jokin esine joka vaatii tiettyä tekniikkaa, etenemisjärjestystä esim. paperilennokki.
- Tietyllä tekniikalla, ensimmäistä kertaa tehdyt asiat esim. käsityöt tai ruuanlaitto
- Työkasvatustuokiot, esim. porkkanaraasteen valmistaminen. On tarkoitus oppia oikea tapa käyttää työkaluja. Tanssi- leikkiesityksen opettelu.
- Leipominen, työkasvatus, yleensä aikuisen malli tai tietty lopputulos tärkein. Luovuus mukana vähemmän.
- Tiemallia voisimme käyttää esim. työkasvatustapahtumassa: opetettaessa lapsia tekemään savityö makkaratekniikalla (savesta ? pois, makkaran pyörittäminen & liitoksen tekeminen) tai sitten opetettaessa pieniä lapsia pukemaan: vaatteiden pukemisjärjestys, nappien ja vetoketjujen sulkeminen jne.
- Erilaisissa askarteluissa, joiden tulee toimia (esim. vetolelun pyörät).
- Jos halutaan saada juuri oikeanlaiset kuviot leikattua.
- Harvoin käytössä.
- Vain jos lopputulos on tärkeä.
- Leipominen, piparkakut. Orientointi piparkakkuihin laululla ja runolla. Mietittiin mitä taikina sisältää, miltä tuoksuu. Kaulittiin, muotitettiin, nosto pellille, paisto, koristelu oli oma prosessinsa.
- Soveltuu selkeän rakenteensa vuoksi erityistä tukea tarvitseville lapsille ja jonkin tietyn toimintamallin opettamiseen.
- Uuden taidon opettamisessa. Esimerkiksi askartelussa, leipoessa.

Tori-mallia arvioitaessa huomio kiinnitetään siihen, että sisältö voi olla monipuolinen ja rikas ilman että kokonaisuus kärsisi. Tori on yhteisön monikerroksinen risteyskohta, jossa eri intressit täydentävät toisiaan. Torilla toiminta ei varsinaisesti etene mihinkään määrättyyn suuntaan vaan ihmiset omine erilaisine askareineen luovat torin sisällön. Tori-mallin voima ei piile tavoitteiden saavuttamisessa vaan torikulttuurin muhevassa ja rikkaassa kasvualustassa. Kun torilla on hyvä tunnelma, siellä tapahtuu mielekkäitä asioita.

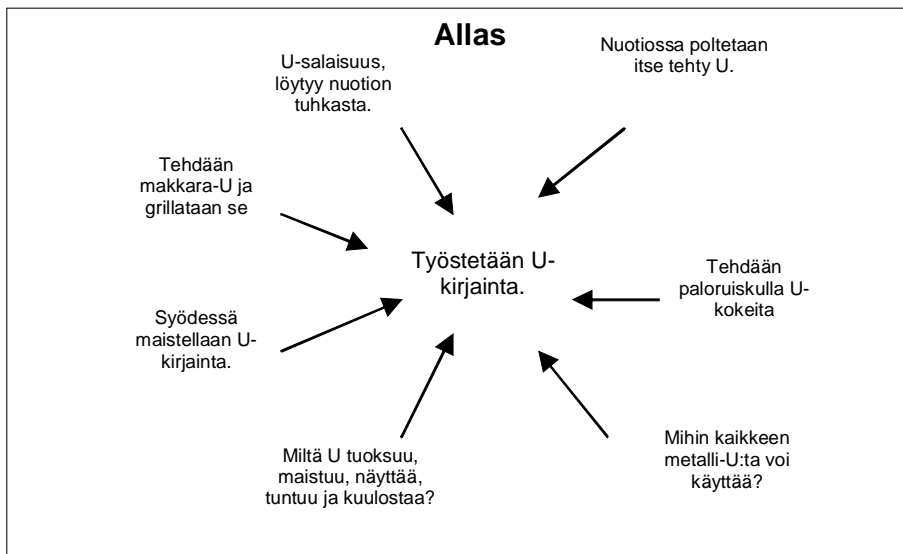
Varhaiskasvattaja on kuin kaupunkisuunnittelija, joka kokeilee torilla erilaisia teemoja, tempauksia ja aikatauluja ja pyrkii saamaan esiin torin koko potentiaalin. Torilla kukin voi orientoitua oman kiinnostuksensa mukaisesti ja vaikuttaa omaan toimintaansa. Torisuunnittelu liittyy ideointiin, resurssien tarjoamiseen ja tarpeen mukaan myös niiden rajoittamiseen. Tori-malli lisää mahdollisuutta testata omien mielikuvien vaikutuksia, sillä se sallii monenlaisten näkemysten esiin pääsyn samassakin tilanteessa. Suunnittelu tarkoittaa kokonaisuuden ja osien sovittamista yhteen: mietitään työpajoja, nurkkauksia ja ihmisten erilaisten intressien hyödyntämistä, työnjaon toteuttamista ja tilojen erilaisia käyttötapoja. Malli voi muistuttaa päiväkodin pohjapiirustusta, huonetta, utopiaa tai käsittekarttaa. Kun Tie-mallissa asiat ovat peräkkäin, Tori-mallissa asiat ovat jakautuneet sisäkkäin ja eri alueille ja kytkentöjä voi olla moneen suuntaan. Aikadimensiota ei suunnitelmassa ole.

Ohjaajien ja opiskelijoiden kuvaamia sovelluksia:

- Esim. luontoretellä keräillään lehtiä, käpyjä, yms. pussiin, kukin kerää materiaalia, mikä näyttää omasta mielestä kauniilta. Päiväkodissa liimailaan kerätyt materiaalit kartongille tehden oma ”keräilytaulu”. Jokainen tekee juuri sellaisen kuin itse haluaisi sommitella. Tärkeintä on oma valinta, yhteinen hauskanpito retkellä, omasta mielestä kaunis sommittelu liimaillessa. Halutessaan voi myös jättää taulun tekemättä ja laittaa keräämänsä esineet omaan lokeroon kotiin vietäväksi.
- Esim. metsäteema, käytetään henkilökunnan vahvuuksia. Teeman käsittely eri tavoin. Pajatoiminta, esiopetuksen suunnittelu.
- Esim. metsäteema. Suunnitellaan työpajat ottaen huomioon aikuisen intressit käyttäen hyödyksi..
- Esiopetus toimii tällä mallilla. On työpajat ja nurkkaukset. Tulos ei ole yhtä tärkeä kuin tekeminen.
- Juhlat ja niiden suunnittelu ja toteutus.
- Kotiovi retki. Iltapäivän leikkihetket. Lapsikeskeisyys, lähdetään lasten ideoista. Aikuinen käytettävissä mutta taustalla.
- Lasten kotitaloihin tutustuminen. Lepohetket ja leikkitalanteet voivat olla esimerkkejä tästä. Lapsikeskeinen malli.
- Leikkitalanteet, erilaiset projektit, retket jotka sisältävät.. montessoripedagogiikkaan liittyvä toiminta (tarjolla erilaisia toimintapisteitä)
- Malli on ollut käytössä kun on mietitty mitä viikoittain voi tehdä.
- Peikkopäivä (saa mennä eri pisteisiin, joissa on toimintaa)
- Pienempien lasten ryhmissä.
- Teeman ympärille rakennetut projektit > esim. Käpylä tutuksi projekti > kuva jokaisen kotitalosta, kartta tms. avaruus-projekti.
- Vapaa leikki jota aikuiset mahdollistavat esim. jos joku on vailla tekemistä aikuinen houkuttelee hänet johonkin puuhaan. Retkellä lapset löytävät ympäristöstä erilaisia toimintamahdollisuuksia.
- Vapaan leikin aika tai työpistetoimintaa sovellettaessa.
- Vesi-aiheen käsitteleminen eri tavoin. Dinosaurius teeman käsitteleminen siten, että alussa ja lopussa lapset saavat käsittekartan avulla kertoa, miten tieto on lisääntynyt. Jouluaskartelupisteet pajoina, eri tiloihin eriytettyinä.
- Yhteinen maapallo (vihreän lipun tämän vuoden teema) eri-ikäiset lapset toteuttavat opettajansa ohjauksella ko. teemaa. Erilaisten kulttuurien esittely: siltä pohjalta mistä kulttuureista ovat ryhmän lapset. Musiikki,

tarinat, tavat eri maissa. Suomalainen kulttuuri, kummipäiväkodin kanssa yhteistyö. Ekologinen jalanjälki meidän päiväkodissa: miten se pienenee? Kierrätys – luonnonsuojelu ä luontoa kuormittamattomat pesuaineet yms. – aineettomat lahjat – energian säästö – kierrätysmateriaalit esiopetuksen toteuttamisessa – jne. > osista syntyy mielekäs kokonaisuus.

- Yleinen arki, eri teemat.
- Aarreseikkailu, ei määrättyä suuntaa, eri toimipisteitä (liikuntapäivä)
- Esim. lasten vapaan leikin tuokio.. huoneessa on erilaisia leikkinurkkauksia: kotileikki, rakenteluleikki, autoleikki, roolileikki, lääkärileikki (lisäksi voi olla esim. piirustusnurkka, muovailunurkka, kirjanurkka). Lapset saavat oman kiinnostuksensa mukaan valita, mihin nurkkaukseen menevät. Kasvattajat pitävät huolta että leikki joka nurkkauksessa pysyy mielekkäänä ja tuovat siihen tarvittaessa lisää aineksia.
- Esim. luontoprojekti (sisällä rakennetaan pesä ja leikitään eri eläinten rooleissa). Tai yhteisen maiseman rakentaminen.
- Esim. mietitään mitä tapahtuu joulupukin pajassa. Työnjako: 1. piste lahjojen teko 2. Puuron keitto 3. Toivomuskirjeiden kirjoitus ja lukeminen 4. Postitus ja paketointi.
- Liikuntapäivä, meidän pitämä tuokio lapsille (liikuntaseikkailu)
- Malli on hyvä omien ideoiden jakamiseen ja niiden miettimiseen.
- Minäkuva projekti/teema: kehon kuva, tietoja lapsesta (ikä, pituus, sisaruksia, lempijuttuja, harrastuksia, pussukkaidea)
- Oppimisympäristön suunnittelu, teematyöskentely
- Pajatoimintaa. Kaikki käy kaikissa tai valitsevat yhden pajan oman mielenkiinnon mukaan.
- Projektityöt, johon jokainen osallistuja vaikuttaa esim. draamaseikkailu, jossa jokaisella oma rooli, päämäärä.
- Rastitoimintaa, työpajatoimintaa, vapaan leikin paikat muodostettu tori-mallin mukaan esim. kotileikki, palapelit, piirustus, rakentelu.
- Sisustimme päiväkodissa vihreän huoneen. Näin saimme erotettua tietokonenurkkauksen. Ja rikastutimme kotileikin leikkiympäristöä.
- Teemapäivät, esim. perinnepäivä, eri pisteitä joissa saa kulkea valintansa mukaan.
- Tori-mallia voisinkin käyttää esim. viikko- ja kuukausisuunnitelmia tehdessäni.
- Tässä mallissa elämyksillä on ratkaiseva osuus. Toiminta voidaan jakaa pitkälle aikavälille ja integroituminen monelle alueelle on mahdollista. Tori-mallia käyttäisin, kun tutustuttaisin lapset eri kulttuuriin.
- Virikkeellisen kasvatusympäristön luominen.
- Tropiikkijuhlat, kilpailut eri pisteissä, vesileikkiällä
- Toimintapäivän/toimintakauden tapahtumien suunnittelu yhdessä lasten kanssa: lopputulos ei pääosassa vaan itse tekeminen
- Toimimme näin, pajatyöskentelyä, leikkinurkkauksia.
- Juhlien järjestämisessä.
- Vähän niin kuin tässä päiväkodissa.
- Kasvattaja luo rikkaan kasvuympäristön, lapsi saa toimia ympäristössä vapaasti (aikuinen neuvooo, tukee, rikastuttaa, rajoittaa).
- Maitopurkkirakentelu. Vapaa rakentelu maitopurkeista. Tuloksena auto ja juna. Rakentelun ympärille muotoutui draaman keinoin puku, mielikuviutus ja sadutus. Tanssiaiset ja elokuvaesitys.
- Jouluteeman toteutuksessa, jossa tunnelma, elämykset ja uudet kokemukset ovat ensisijaisia.
- Esimerkiksi vuodenaikoihin tai tiettyihin juhliin ja teemoihin liittyviä kokonaisuuksia. Kuten perinteisessä teemasuunnittelussa monilla eri osa-alueilla, toiminnalla keskitytään samaan aiheeseen.

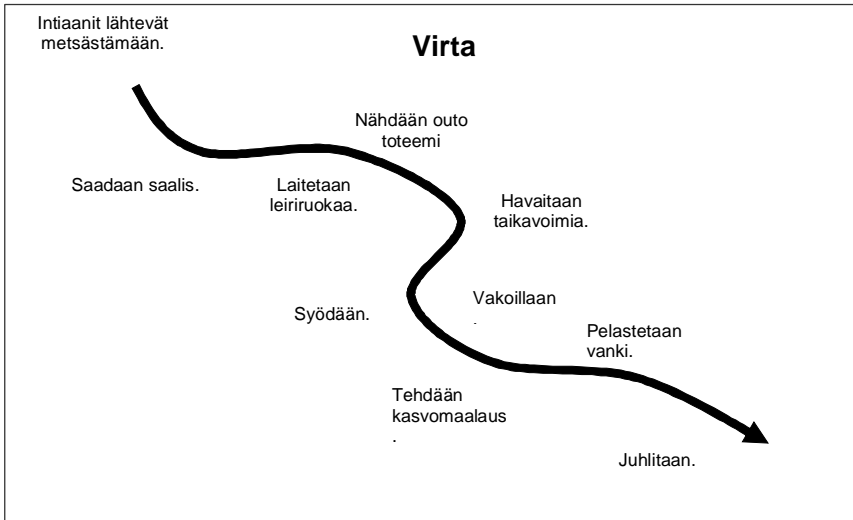
Allas-mallin arvioinnissa on tärkeää, että omat motiivit kiinnittyvät yhtenäiseen kokonaisuuteen. Mallissa kaikki toiminnot johtavat samaan lopputulokseen. Jos on olemassa jotakin tarpeellista ja jotain mikä on välttämättä hoidettava, voidaan asia varmistaa johtamalla kaikki reitit samaan paikkaan. Allas-mallissa tavoitetta täydentää yleinen toiminnan motiivi. U-kirjainta ei lähestytä jostain kaukaa vaan siihen tartutaan ja sitä työstetään monipuolisesti. Toiminnalla on oltava syy, ja perustelu täytyy kytkeä toimintaan tiiviisti. Mitä lähemmäs toisiaan toiminnan

mieli ja sisältö saadaan, sitä tehokkaammin lapsi ja aikuinen kykenevät kytkemään omia merkityksiään käsiteltävään asiaan. Allas-malli lisää vaihtoehtoisten toimintamallien määrää oppimistilanteessa. Osallistujat pääsevät paremmin testaamaan omien näkemyksiensä vaikutuksia yhteisesti kehiteltävässä tilanteessa, kun perille voi päästä montaa reittiä. Jokaisella on mahdollisuus rakentaa oma tie perille. Motiivien ja toiminnan tiivis kytkös vähentää välineellisen toiminnan tarvetta ja lisää mielekkyyttä.

Ohjaajien ja opiskelijoiden kuvaamia sovelluksia:

- Esim. projektit, oravan tutkiminen, kokonaisuuden selvittäminen, omenan tutkiminen
- Väriprojekti pientenryhmässä: väri 2kk ajan käsittelyssä monin tavoin, lähestytään monen aistin kautta (maistetaan, huomataan ympäristöstä, pukeudutaan)
- Esikoulutehtävät > kirjainten opettelu. Aistihavaintotehtävä > maut, hajut. Vesi-teema > mitä kaikkea vedestä saa?
- Esim. aamupiirissä harjoitellaan viikonpäiviä monin tavoin. Esimerkiksi perjantai – tutkitaan päivän väri (päivillä eri taustaväri), millä kirjaimella/äänteellä alkaa, tavutetaan päivä (montako tavua), rytmitetään taputuksin tavat – viikonpäiväloru
- Esim. projektit. Millainen on orava. Työstetään eri lailla maalaamalla, piirtämällä, musisoimalla jne.
- Eskaritehtävissä.
- Isompien lasten kanssa, teematyöskentely, jossa lapsilta tulee ideoita jatkotyöskentelyyn.
- Kirjainten askartelua.
- Kirjainten opettelu, esim. S-piparin teko, S-kirjaimen muotoilu, Ehdotus: etsitään kirjainta vihjeiden avulla ja kun löydetään tuodaan se takaisin ja tehdään samanlaisia itse ja työstetään monella tavalla. Metsästyksen ovat hauskoja.
- Koko talon yleinen suunnitelma (tai teeman kuukausisuunnittelu). Käyttää tätä vähiten omassa päivittäisessä suunnittelussaan.
- Opetellaan pienten lasten (2-3 v.) kanssa R-kirjainta. Työstetään r:ää laulamalla laulua, jossa r-kirjaimia on runsaasti; matkitaan auto moottoria; ulkona piirrellään hiekkaan R-kirjaimia; kirjainpalikoiden kanssa leikitään R-palikoiden piilotusta ja etsitään sitä, muovaillaan muovailuvahasta R-kirjain tunnustellen miltä R tuntuu; leivotaan taikinasta R-pullia ja maistetaan miltä R maistuu; loruillaan silmät kiinni loruja jossa R esiintyy; kuunnellaan miltä se kuulostaa.
- retki taidemuseoon. Pohjustus, saman asian eri tavoin käsittelemistä. Toimintatavat kiinni päämäärässä, aikuisen ohjauksella pyritään tiettyyn päämäärään valitun aiheen ympärillä. Toimintatavat vaihtelevat. Kuvataiteessa moniaistinen työ.
- Retki taidemuseoon. Tekeminen sidottu päämäärään. Opettajan rooli on tärkeä sillä tarkoituksena on että kaikki pyörii valitun aiheen ympärillä. Voi olla lapsikeskeisiä toimintatapojakin.
- Samaa aihetta (kirjainta) lähestytään eri tavoin, piirtämällä, muotoilemalla, samoin numeroita voi käsitellä näin.
- Samaa asiaa lähestytään eri suunnista. Minieskarituokio. Esim. muodot > leikki, askartelu.

- Teema- ja projektityöskentelyssä.
- Tämä on suunnittelutapa, jota käytetään tarhassa paljon virran lisäksi. Allas-mallia käytetään kun ollaan yhteistyössä muiden ryhmien kanssa. Jokainen aikuinen antaa omia ideoitaan esim. joulujuhla.
- Yhtä teemaa lähestytään useilla eri tavoilla eri aisteja käyttäen (esim. teema metsän eläimet, kirjaimet, matemaattiset taidot)
- Askartelu: Sukkiaisten teossa ja käytössä.
- Esim. tutustutaan ihmiseen, vartaloon, ruumiinosiin, omaan kehoon: luetaan aiheesta kirja, piirretään ihminen ja nimetään ruumiinosat, muovailtaan ihminen, leikitään laululeikkejä (mm. pää-olkapää-peppu), leikitään leikkiä, jossa lapsille annetaan ohjeita esim. laittakaa kantapäät yhteen > monen erilaisen toiminnan kautta lapsille sisäistyy tietämys ruumiinosista ja omasta kehosta.
- Esim. talvi-teema (laulut, eläinten talvehtiminen, talvikuvataide jne.)
- Eskaritunti (Salainen maa)
- Geometrisin kappaleisiin tutustuminen; etsi luonnosta muodosta omalla keholla, piirrä, muodosta tikuista ym.
- Kirjain/numerosymbolien opettelu
- Kirjainten opettelu ja läpikäynti.
- Kirjainten opettelu ja läpikäynti.
- Käytin mallia minieskarituokiossa, jossa lähestyin samaa asiaa monelta eri kannalta. Ensin muotoihin tutustuttiin leikkimällä muotopalloilla. Sen jälkeen muotoja piirrettiin, väritettiin ja leikattiin sekä liimattiin.
- Oman nimen kirjoittaminen.
- Rakentaa esim. syksyn toiminta yhden suuremman teeman ympärille. Sita kaikki kasvatuksen osa-alueet samaan projektiin.
- Suomi toisena kielenä kerho: Suomen kieltä opitaan muutenkin kuin kirjatehtävien avulla, esim. leipomalla, maalaamalla. Matematiikka: Uuden numeron oppiminen tapahtuu monin eri tavoin (esim. taikakynällä piirtäminen ilmaan. Kaverin selkään, erilaiset leikit, materiaalit eri tiloissa saatavilla ja näkyvillä.
- Teeman pohdinta. Ennen varsinaista suunnitelmaa, lopulliseen suunnitelmaan valitsen altaasta parhaat ideat.
- Tunne > pelko rakkaus, kiusaaminen, käsittely eri näkökulmista. Opetellaan kirjaimia, numeroita > leikillisyyttä, erilaiset rekvisiitat opetuksessa esim. palikat.
- Tämä malli olisikin ihanteellinen tapa opettaa lapsille esim. juuri kirjain. Havainnollistetaan kirjain monella tapaa.
- Viikon teema: pupu ja karhu.
- Vuodenaikojen opettaminen.
- Äidinkieli tai matematiikka, käsitteiden opettelu yleensäkin.
- Esim. esiopetustuokioissa: värit, numerot, kirjaimet, paljon käytetty.
- Laulun ulkoa opetteleminen: piirtämällä laulun tapahtumista kuvia, taputtamalla laulun ryhmiä, hyräilemällä laulua aamupiirissä ja päiväunille mennessä, keksimällä laululle vaihtoehtoinen loppu.
- Hyvä esimerkki eskarista, kirjainten opettelussa, uuden asian opettamisessa.
- Lapsi sa selkeän kuvan harjoiteltavasta asiasta.
- Kiva!
- Teeman monipuolinen käyttäminen.
- Selkeä opettajalle.
- Laajempi teema (esim. metsän ystävät).
- Kuusen teko: Oravan pesä. orava-käsinukke, kodin tarve, maalaus ja leikkaus, orava-jumppa, pesän valmistaminen, elävä orava luonnossa.
- Esikoulutehtävät; kirjainten, numeroiden, muotojen, värien ym. opettelu.
- Vrt. keskusaihesuunnittelu.

- Virta-mallin arvioinnissa keskeistä on toiminnan luonteva ja pakoton eteneminen, jonka pohjana on turvallisuuden takaava reitin tunteminen. Virta kuvaa sitä uomaa, mitä pitkin toiminta etenee. Opetuksessa on hyvä olla kiinnekohtia toiminnalle. Sekä lapsille että aikuisille on helpottavaa, jos jotkin asiat ovat itsestään selviä. Välttämättä tapahtuvien asioiden määrä vaihtelee toiminnasta toiseen. Varsinkin

kokemattomamman pajupillin tekijän kannattaa seurata annettuja ohjeita mahdollisimman tarkasti, jotta hän saisi pillin soimaan. Luovassa soitinrakennuksessa sen sijaan mikä tahansa aikaan saatu ääni voi olla hyväksyttävä ja toiminta voi tällöin saada runsaasti erilaisia muotoja. Yleinen orientaatio on kuitenkin se, ettei suunnitella vain uomaa vaan hahmotellaan myös ohikulkevan maiseman eri piirteitä. Toiminnan virta on ennakoitujen tapahtumien ja kohdattujen yllätysten yhteinen tulos. Virta-suunnitelmaan kirjoitetaan ne asiat, jotka ovat selkeitä ja varmoja toiminnan maamerkkejä, joiden toteutuminen on tärkeää. Usein asioille on myös tapahtumisjärjestys. Toiminnan perusteellinen suunnittelu ei tarkoita pikkupiirteiden mukaista toiminnan etukäteen määrittelyä vaan ennen kaikkea perusteellisesti pohdittua käsitystä toiminnan merkityksestä. Virtaan kirjataan muutama asia tie-mallista, virran toiselle rannalle osia tori-mallista ja toiselle rannalle osia allas-mallista. Kun poikkeamiakin on aavisteltu etukäteen, niiden kohtaaminen helpottuu.

- Draama
- Esim. kerhoissa edetään asiasta toiseen ja eteenpäin (n. 8 kerhokertaa) ja kerhon lopussa on juhlat.
- Esim. metsäretki
- Esim. piirustustuokio, jossa pienempi (n. 3-vuotias) piirtää ihmisen. Jokainen voi tehdä haluamansa näköisen, mutta pohjaa ja turvallisuutta luovat opettajan ohjeet: piirrä ensin pää, sille silmät, mitä muuta päähän voi piirtää, piirrä sitten kädet, jalat jne. Lapsi voi itse lisäillä yksityiskohtia: vaatteet, hiukset, kassi yms.
- Esimerkiksi draamatyöskentelyssä ohjatusti, vuoden kokonaissuunnittelun lähtökohta.
- Koko vuoden kestävät projektiaiheet, joissa aluksi tuodaan lasten tietoon aihe ja seurataan sitten lasten ideoita sekä rikastetaan niitä aikuisten taholta. Tai jakso jonka ajan jumppatuokioiden aiheena palloilu. Ohjaaja suunnittelee mitä opetellaan mutta huomioi samalla lasten ideat ja keksinnöt, joita voidaan lähteä seuraamaan, ja sitten taas palata opettajan suunnitelmaan.
- Koko vuoden suunnittelu. Koko päiväkodin suunnittelu. Teemat. Merkittävyys
- Lapsista lähtöisin oleva idea jota lähdetään kehittämään, tekemisen mukaan tavoitteet kehittyvät.
- Luonnon materiaalista tehdyt soittimet, ensin kerätään tarvikkeet, sitten tehdään soittimet, lopuksi tehdään äänimaisema.
- Luova. Sallii että lasten mielipiteet huomioidaan. Käyttää tätä mallia aikalailla kaikessa. Edellyttää lasten tuntemusta ja heittäytymistä virran viettäväksi.
- Luovassa työskentelyssä.
- muistuttaa eniten meidän vuosisuunnitelmaa. Esim. Myyrä (stadi tutuksi myyrälle) –teema.
- Myllypuro 100 v. sitten teema: Pohditaan ensin millaista oli 100 v. sitten omassa kaupunginosassa. Tavoitteena on askarrella yhdessä kylä – jossa silloista asutusta. Lapsilta nousee uusia ideoita: Montako rakennusta hän tekee, keitä siellä asuu. Tehdään tarinoita kylästä, tutkitaan retkellä van myllyn paikka. Toiminnassa lomittuvat ennakoitujen tapahtumien ja yllätykset.
- Retkellä etsitään luonnonmateriaaleja. Päiväkodilla kokeiltu kuinka materiaaleja voi käyttää soittimina ja soitettu niillä.
- Seikkailurata. Retki luonnossa, metsässä. Teema lasten ehdoilla, kun haluavat lopettaa..
- Tämä suunnittelumalli on päiväkodissa käytössä. Esim. liikunnassa voidaan tuokioihin aina lisätä vaikeusastetta vähitellen.

- Draaman käyttö. Tavoitteet ja päämäärä ovat selvillä, mutta ne voivat muuttua toiminnan aikana. Opettajalla on kuitenkin joitakin kiinnekohtia joita kohti mennään.
- Draamaseikkailu.
- Draamatarina (draaman avulla on runkona tietyt asiat joita halutaan opettaa, mutta eteneminen on vapaampaa).
- Draamatarina (ongelmanratkaisua).
- Draamatarina. Mennään hiljalleen eteenpäin, kohti opetettavaa asiaa. Voisi antaa lapsille vihjeitä, jonka perusteella he löytäisivät jotakin jota työstetään lopuksi.
- Draamatuokio (esim. lauluhetken Kultakutri-tarina)
- Esim. joulujuhlan järjestäminen: askarrellaan koristeita, harjoitellaan lauluja esitettäväksi, leivotaan pipareita tarjottavaksi, opetellaan lavalla olemista/esiintymistä. Tavoitteena siis iloisen joulujuhlan järjestäminen. Sen saavuttamiseksi on tärkeää tehdä huolellisesti erilaisia valmisteluja.
- Esim. juhlat. Voitaisiin tutustua erilaisiin juhliin eri ajanjaksoina, tutustua juhliin näyttelyiden avulla, vierailemalla juhlissa, järjestämällä juhlia.
- Ideat syntyvät hetkessä. Luova. Lapsille tarjotaan välineet, joilla he saavat työskennellä. Vapaa askartelu. Vapaa leikki. Tapahtunut ohjaa ja muovaa toimintaa. Retket ja naamiaiset ym. päiväkodin lastenjuhlat.
- Joulu- ja kevätkuuhlat (niihin harjoittelemisen, hyödynnetään opittua ja esitellään tehtyjä töitä).
- Luovassa piirtämisessä, aikuisten ja lasten yhteisissä projekteissa.
- Metsäretki: retkeen kuuluu aina: Kirja Metsä-Mörrille tai kirjeen saaminen, majan rakentaminen ja luonnon tutkiminen. Sen lisäksi retkellä voi olla erilaisia tehtäviä tai siellä voidaan kokea yllätyksiä, esim. harvinaisen linnun näkeminen.
- Ongelmalähtöiset oppimistilanteet esim. ympäristö- ja luonnontiedon tai matematiikan oppimistilanteet, metsäretket tai teematyöskentely, taideprojekti.
- Retkiä, draamaseikkailuja.
- Virta-mallin mukaan voisin suunnitella jonkin teemapäivän tai retken, jossa tapahtuisi paljon eri asioita, jotka liittyisivät toisiinsa ja lopussa odottaisi loppuhuipennus.
- Retki jolla on tietty päämäärä, menetelmät vaihtelevat.
- Draaman keinoin toteutettu yhteisleikki, jonka tavoitteena on lisätä lasten suvaitsevaisuutta. Toiminnassa edetään viitteellisten suunnitelmien mukaan kohti yhteistä päämäärää. Erilaiset toimintatavat hyväksyttäviä.
- Pidemmille draamaseikkailuille (ohjaajalla punainen lanka, lapset osaavat viedä tarinaa haluamaansa suuntaan)
- Lapsilähtöinen.
- Lapsen ideoista lähtevä (mahdollisesti).
- Vaikea ymmärtää mitä tällä mallilla tarkoitettiin.
- Ope luo tietyn suunnitelman jota ei tarvitse noudattaa täydellisesti (ope luo myös mahdollisuuksia sivupolkuihin)
- Projekteissa, pidempikestoissa seikkailuissa, tarinoissa.
- Jouluinen tontturata pikkujouluna: Tonttu orientoi punaisia etsimässä radalle. Sen jälkeen puurojuhla, laulut. Täiväpiirissä reflektiointi radasta. Omien pipareiden kotiinvienti.
- Käytännössä ohjaajan suunnittelun taustalla usein tie- tai allasmalli, mutta toiminta etenee kohti tori- ja virtamallia.
- Lapsilähtöistä toimintaa, draamaa, ohjattua leikkiä.